

صیانت از فضای

کسب و کار در شرایط

جنگی اولویت نخست

است

صفحه ۲۰۲

www.marzeghtesad.ir

روزنامه

درز اقتصاد

روزنامه سراسری اقتصادی، اجتماعی

سه شنبه ۳ شهریور ۱۴۰۵

۱۲ ربیع الاول ۱۴۴۸ | ۲۵ آگوست ۲۰۲۶

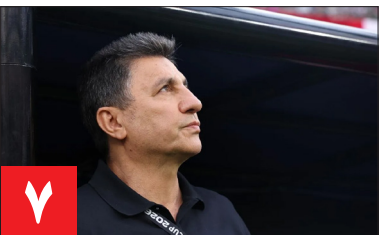
شماره ۹۸۱۰

۱۰۰۰۰ تومان

سونامی گرانی در راه؛ تورم تولیدکننده به ۱۰۹ درصد رسید

آب گرافیت خلیج فارس بزودی در کرمان

بمان اما باید قهرمان شوی!

آزادی مهریه؛ چالشی نودر دادگاههای خانواده

عکس: مرز اقتصاد

افزایش شکاف نرخ ارز توسعه روستایی

غلامرضا نوری قز لجه در جریان سفر به مغولستان و در حاشیه هفدهمین کنفرانس اعضای کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی...

صفحه ۴

افزایش شکاف نرخ ارز موقتی است

رئیس کل بانک مرکزی افزایش شکاف نرخ ارز را موقتی عنوان واعلام کرد: شتاب تورم کنترل و میزبان نقدینگی کاهش یافته...

صفحه ۳

توسعه در محاصره؛ ایران متوقف نمی‌شود

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات با تأکید بر لزوم توسعه زیرساخت‌های فناوری گفت: توسعه زیرساخت‌ها با وجود شرایط سخت تحریم...

صفحه ۲

سونامی گرانی در راه؛ تورم تولیدکننده به ۱۰۹ درصد رسید

کریم حسن پور – تورم تولیدکننده صنعت در بهار ۱۴۰۵ با جهش ۱۰۹ درصدی از مرز ۱۰۰ درصد گذشت؛ جهشی که از تشدید هزینه در کارخانه‌ها خبر می‌دهد و می‌تواند فشار بیشتری بر قیمت کالاها در بازار مصرف ایجاد کند.

از متوسط شاخص کل تولیدکننده بیشتر بوده است.

بازار چقدر از افزایش هزینه را می‌پذیرد؟

با وجود این، تورم بالای تولیدکننده به‌تنهایی به معنای افزایش معادل قیمت مصرف‌کننده نیست. میزان انتقال هزینه به بازار نهایی به عواملی مانند قدرت خرید، کشش تقاضا، رقابت میان تولیدکنندگان و قدرت قیمت‌گذاری بنگاه‌ها بستگی دارد. اگر بازار توان پذیرش افزایش قیمت را نداشته باشد، بخشی از فشار هزینه‌ای به مصرف‌کننده منتقل می‌شود. اما اگر تقاضا توان همراهی با قیمت‌های جدید را نداشته باشد، فشار بیشتری بر حاشیه سود تولیدکننده وارد خواهد شد. در این شرایط، بنگاه میان افزایش قیمت فروش و حفظ سهم بازار از یک سو و کاهش حاشیه سود از سوی دیگر قرار می‌گیرد. ادامه این وضعیت می‌تواند بنگاه برای تأمین سرمایه در گردش، تعمیر و نگهداری تجهیزات و اجرای طرح‌های توسعه‌ای را محدود کند.

خطر انتقال تورم از قیمت به تولید

در سناریوی دوم، یعنی زمانی که تولیدکننده امکان انتقال کامل افزایش هزینه‌ها به قیمت فروش را نداشته باشد، پیامدهای تورم تولیدکننده می‌تواند از حوزه قیمت فراتر برود. کاهش سودآوری ممکن است سرمایه‌گذاری را به تأخیر بیندازد و در صورت تداوم فشار هزینه‌ای، ظرفیت تولید نیز تحت تأثیر قرار گیرد. این می‌تواند به کاهش تولید یا بودن قدرت خرید، بخشی از این فشار را به حاشیه سود و سرمایه‌گذاری منتقل کند. در نهایت، اگر کاهش تولید یا تولیدکننده می‌تواند ابتدا هزینه بنگاه را افزایش دهد، سپس قیمت فروش را تحت فشار قرار دهد و در صورت محدود بودن قدرت خرید، بخشی از این فشار را به حاشیه سود و سرمایه‌گذاری منتقل کند. در نهایت، اگر کاهش تولید یا سرمایه‌گذاری رخ دهد، سمت عرضه نیز می‌تواند تحت تأثیر قرار گرفته و زمینه برای تداوم فشار قیمتی فراهم شود.

پیام آمار بهار برای تولید

آمارهای بهار ۱۴۰۵ نشان می‌دهد مسئله بخش صنعت صرفاً افزایش قیمت چند محصول یا چند رشته صنعتی نیست. تورم فصلی ۳۶.۲ درصدی، تورم نقطه‌به‌نقطه ۱۰.۹ درصدی و تورم سالانه ۷۰.۹ درصدی در کنار رشد قابل توجه قیمت در صنایع غذایی، شیمیایی، پلاستیک و لاستیک، کاغذ، تجهیزات برقی و خودرو، از گسترده شدن فشار قیمتی در زنجیره تولید حکایت دارند. در این میان، مهم‌ترین متغیر برای ماه‌های آینده نحوه انتقال این فشار خواهد بود. اینکه چه میزان از افزایش هزینه‌های تولید به کالاهای نهایی منتقل می‌شود و چه میزان از آن از محل حاشیه سود تولیدکنندگان و توان سرمایه‌گذاری بنگاه‌ها جبران خواهد شد. اگر روند رشد قیمت‌های تولیدکننده ادامه پیدا کند، اثر آن می‌تواند هم در قیمت کالاهای نهایی و هم در تصمیم بنگاه‌ها برای تولید و سرمایه‌گذاری نمایان شود. از همین رو، شاخص قیمت تولیدکننده در ماه‌های آینده تنها یک شاخص قیمتی نخواهد بود، بلکه می‌تواند تصویری از وضعیت هزینه، سودآوری و توان تولید بنگاه‌های صنعتی ارائه دهد.

تورم نقطه‌به‌نقطه تولید در بخش فرآورده‌های لاستیکی و پلاستیکی و محصولات کاغذی
در بهار ۱۴۰۵، تورم فصلی ۳۵.۳ درصدی و تورم نقطه‌به‌نقطه ۱۳.۷ درصدی را ثبت کرده است. این نرخ نشان می‌دهد یکی از بخش‌هایی که ارتباط مستقیم‌تری با سبد مصرف خانوار دارد، با افزایش شدید قیمت‌های تولیدکننده مواجه شده است. در چنین شرایطی، میزان انتقال این افزایش به قیمت نهایی به قدرت خرید، وضعیت تقاضا و شرایط رقابتی بازار بستگی خواهد داشت.

مواد غذایی؛ فشار قیمتی نزدیک به سفره خانوار

در صنایع نزدیک‌تر به بازار مصرف نیز رشد قیمت‌ها قابل توجه بوده است. تولید محصولات غذایی با ضریب اهمیت ۹۸.۵ درصد در بهار تورم فصلی ۳۵.۳ درصدی و تورم نقطه‌به‌نقطه ۱۳.۷ درصدی را ثبت کرده است. این نرخ نشان می‌دهد یکی از بخش‌هایی که ارتباط مستقیم‌تری با سبد مصرف خانوار دارد، با افزایش شدید قیمت‌های تولیدکننده مواجه شده است. در چنین شرایطی، میزان انتقال این افزایش به قیمت نهایی به قدرت خرید، وضعیت تقاضا و شرایط رقابتی بازار بستگی خواهد داشت.

مواد شیمیایی؛ موج دوم افزایش هزینه در تولید

در بخش مواد شیمیایی نیز تورم فصلی ۵۵.۳ درصد و تورم نقطه‌به‌نقطه ۱۳.۹ درصد ثبت شده است. اهمیت این ارقام از آنجا بیشتر می‌شود که محصولات شیمیایی در بسیاری از صنایع به‌عنوان مواد اولیه و نهاده تولید مورد استفاده قرار می‌گیرند. این ترتیب، رشد قیمت در این بخش می‌تواند هزینه تولید سایر صنایع را نیز افزایش دهد. در واقع، فشار قیمتی در صنایع واسطه‌ای این ظرفیت را دارد که در حلقه‌های بعدی زنجیره تولید تکرار شود و هزینه تمام‌شده محصولات مختلف را بالا ببرد.

خودرو هم از موج توری در امان نماند

صنعت خودرو نیز از این روند مستثنی نبوده است. تورم نقطه‌به‌نقطه تولیدکننده در این بخش به ۹۴.۹ درصد و تورم فصلی به ۴۰.۸ درصد رسیده است. رشد قیمت در این صنعت نشان می‌دهد فشار هزینه‌ای علاوه بر صنایع تولیدکننده مواد اولیه، در بخش‌هایی که مستقیماً با بازار کالاهای نهایی ارتباط دارند نیز ادامه داشته است. این موضوع می‌تواند تصمیم‌بنگاه‌ها درباره قیمت‌گذاری و تولید و سرمایه‌گذاری را تحت تأثیر قرار دهد.

صنعت جلوتر از تورم کل تولیدکننده

در مجموع، شدت رشد قیمت‌های تولیدکننده در صنعت بالاتر از متوسط کل اقتصاد بوده است. تورم فصلی شاخص کل تولیدکننده در بهار ۲۸.۳ درصد ثبت شده، در حالی که این نرخ در بخش صنعت ۳۶.۲ درصد بوده است. همچنین تورم نقطه‌به‌نقطه صنعت با ثبت ۱۰.۹ درصد از تورم ۹۸.۹ درصدی شاخص کل تولیدکننده فراتر رفته است. این اختلاف نشان می‌دهد صنعت در بهار نسبت به افزایش قیمت مواجه بوده، بلکه سرعت افزایش قیمت‌ها در این بخش

تقابل وصول مطالبات و امنیت تولید؛ چالش جدید صندوق توسعه و شرکت ملی نفت

مسدود شدن حساب‌های شرکت نفت بر سر بدهی یک میلیارد دلاری، تداوم تولید و پرداخت حقوق کارکنان را در شرایط جنگی با ریسک جدی مواجه کرده است.

اختلاف مالی میان شرکت ملی نفت و صندوق توسعه ملی در مقطعی حساس به نقطه‌ای رسیده که یک تصمیم مالی می‌تواند پیامدهایی فراتر از ترازنامه دو نهاد داشته باشد. محدود شدن حساب‌های شرکت ملی نفت در پی یک بدهی حدود ۱۷ میلیارد دلاری، اکنون این پرسش را مطرح کرده است که در شرایط جنگی، مرز میان «وصول مطالبات» و «حفظ توان تولید» کجا باید ترسیم شود. یک سوی ماجرا، صندوق توسعه ملی با مطالبات انباشته‌ای روبه‌روست که رقم آن در حوزه تسهیلات نفت و گاز حدود ۱۷ میلیارد دلار اعلام شده و تداوم تعویق در بازپرداخت می‌تواند منابع این صندوق را با چالش جدی مواجه کند. در سوی دیگر، شرکت ملی نفت قرار دارد که هرگونه فشار شدید بر نقدینگی آن می‌تواند به زنجیره‌ای از مشکلات، از پرداخت حقوق کارکنان و تعهدات پیمانکاران تا نگهداری تأسیسات و استمرار تولید، منجر شود. درخواست امهالی از سوی شرکت ملی نفت برای رفع محدودیت حساب‌ها مطرح شده، که صرفاً یک درخواست مالی معمول نیست؛ بلکه به آزمون برای نحوه مدیریت هم‌زمان دو ضرورت صیانت از منابع صندوق توسعه ملی و جلوگیری از تضعیف یکی از حیاتی‌ترین بخش‌های اقتصاد کشور در میانه بحران و جنگ، تبدیل شده است. مسئله اصلی اینجاست که آیا می‌توان راهکاری پیدا کرد که نه مطالبات صندوق را به حاشیه براند و نه ابزارهای مالی لازم برای ادامه فعالیت شرکت ملی نفت را از بین ببرد؛ زیرا در شرایط کنونی، هر اختلال پایدار در صنعت نفت می‌تواند هزینه‌ای به مراتب فراتر از رقم بدهی مورد اختلاف کشور تحمیل کند. پرونده پر سر و صدای مطالبات صندوق توسعه ملی از شرکت ملی نفت را نمی‌توان صرفاً در چارچوب یک بدهی سررسیدشده و یک اقدام برای وصول آن بررسی کرد. محدود شدن حساب‌های شرکت ملی نفت در بانک صنعت و معدن، در شرایطی رخ داده که فعالیت این شرکت به مجموعه‌ای گسترده از هزینه‌های روزمره، عملیات تولید، پرداخت به کارکنان و پیمانکاران و نگهداری تأسیسات وابسته است. به همین دلیل، اکنون مسئله اصلی فقط این نیست که شرکت ملی نفت چه میزان بدهکار است یا صندوق چگونه باید طلب خود را وصول کند؛ پرسش مهم‌تر این است که روش وصول یک بدهی بزرگ چگونه می‌تواند بدون آسیب زدن به توان درآمذایی بدهکار طراحی شود؛ آنچه موجب محدودیت حساب‌های شرکت ملی نفت شده، بدهی حدود یک میلیارد دلاری است. بر اساس توضیحات عضو هیئت عامل صندوق توسعه ملی، این بدهی در مقطع حدود دو ساله از موعد سررسید خود عبور کرده بود و پس از مذاکرات، شرکت ملی نفت حدود شش ماه برای تعیین تکلیف آن و ارائه برنامه بازپرداخت فرصت داشته است. این رقم اما تنها بخشی از داستان است.

